

ŠTEVILKI NA POT

Zbornik prinaša 13 prispevkov, ki z različnih zornih kotov osvetljujejo problematiko hormonskega nadomestnega zdravljenja (HNZ) pri peri- in pomenopavznih ženskah. Avtorji so priznani strokovnjaki predvsem s kliničnega področja, so pa večji in imajo izkušnje tudi na raziskovalnem področju. Glede na število avtorjev je raznolikost prispevkov pričakovana, kar pa je bolj prednost kot pomanjkljivost zbornika. Odseva raznolikosti pristopov na tem področju. Spekter prispevkov sega od preglednih člankov (npr. »Zgodovinski pregled menopavze in HNZ«, »Osteoporoza in HNZ«, »Hormonske terapevtske možnosti v perimenopavzi in zatem« itd.) preko zgledno opisanih kliničnih študij (npr. »Vpliv lokalnega hormonskega zdravljenja na mikcijske motnje v pomenopavzi«), pa do ožje strokovne tematike, ki šele nakazuje klinično uporabnost v bližnji prihodnosti (npr. »Genetika raka dojk in HNZ«). Niso izpuščeni niti alternativni pristopi pri obravnavi tega obdobja (»Menopavza in naravno zdravljenje«), kjer je pomanjkanje znanja s tega področja med zdravniki zelo očitno. Delni krivec je verjetno odklonilni odnos ortodoksne medicine do alternativne medicine, ki pa bi tudi glede na rezultate vse večjega števila primerjalnih študij vsaj pri določenih ukrepih in v posebnih okoliščinah lahko prevzela vlogo prave komplementarne medicine. Zbornik popestrijo prispevki, ko se tematika odmakne od »čiste« hormonske fiziologije in poudari pomembnost psihosocialnih dejavnikov pri polnem doživljanju tega obdobja, vključno s spolnostjo (»Spolnost po menopavzi«). Tudi prispevek »Kakovost življenja, svetovanje in HNZ« prekorači ozko biomedicinsko gledanje na menopavzo kot skuppek somatskih simptomov, ki so le posledica odtegnitve estrogenov.

Kot vodilo k pomembnosti oziroma trenutni klinični uporabnosti podatkov pa so v večini prispevkov prikazane ravni dokazov po priporočilih National Institute for Clinical Excellence - NICE. S tem nudi zbornik bralcu oziroma uporabniku možnost ponderiranja podatkov pri umeščanju v dobro klinično prakso. To je ključnega pomena za uporabo zbornika pri morebitnem načrtovanju smernic ali kliničnih poti na tem področju. Zbornik bo nedvomno zanimivo branje tako za ginekologe kot tudi za tiste zdravnike z ostalih področij, ki se pri svojem delu pogosto srečujejo s problemi vse večjega števila žensk v pomenopavznem obdobju.

Prispevke v Zborniku so napisali vodilni strokovnjaki Slovenskega menopavznega društva pod vodstvom profesorice Helene Meden-Vrtovec. Urednici je z recenzentoma uspelo, da je kljub različnim avtorjem Zbornik celota, ki bralcu na razumljiv način predstavi sodobne poglede na številne naravne in bolezenske spremembe v spolovilih in sečilih žensk po končanem reproduktivnem obdobju in prenehanju rednih mesečnih krvavitev, torej v pomenopavznem obdobju. Pri ženskah na našem področju je to nekje okoli pedesetega leta starosti. Njihovo število iz leta v leto narašča, tako da je leta 2007 bilo že 19,7 % slovenskega prebivalstva v tem življenjskem obdobju. Ženske v tem obdobju pa imajo pred sabo še nekaj desetletij življenja, razpolagajo s številnimi življenjskimi in delovnimi izkušnjami in so sposobne, da se v družinskem in zlasti javnem življenju uspešno uveljavljajo. Zato je zelo pomembno vedeti, kako se s temi problemi spopadajo strokovnjaki, zadolženi za zdravstveno varstvo žensk, in kakšne možnosti ponuja hormonsko nadomestno zdravljenje (HNZ), da zmanjša težave, povezane z leti po končanem rodnem obdobju.

S svojimi prispevki v Zborniku so strokovnjaki pojasnili nekatera novejša stališča iz svetovne strokovne literature, prav tako pa predstavili svoje bogate izkušnje pri obravnavi žensk, ki se po meni soočajo z zdravstvenimi problemi.

Prispevki so kljub svoji strokovni vsebini napisani enostavno in razumljivo, tako da so uporabni za delo zdravnikov v ginekoloških ambulantah in v ordinacijah družinskih zdravnikov. Prav tako pa predstavljajo čtivo, ki bo zanimalo številne bralke, ki se želijo bolj poglobljeno seznaniti s problemi žensk po menopavzi in z načini, kako izboljšati kakovost svojega življenja še vrsto let do pozne starosti.

Elko Borko

Janez Preželj